

Delaktighetsmodellen Skåneteamet

DMO som metod för brukarinflytande och delaktighet

Socialstyrelsens kartläggning av forskning och praktik kring metoder för brukarinflytande och medverkan inom socialtjänst och psykiatri (Socialstyrelsen 2012), visar att framgångsfaktorerna är att personal och chefer är insatta i metoden; att brukarna är medvetna om metodens syfte; att den är förankrad i verksamheten. Författarna understryker vikten av engagerad personal, stödformer för delaktighetsarbetet i verksamheten samt långsiktig planering för implementering av arbetssättet.

I Socialstyrelsens vägledning för brukarinflytande inom Socialtjänsten, *Att ge ordet och lämna plats*, av Ann Jönsson (Socialstyrelsen 2013), framhålls ett antal nödvändiga förutsättningar för att arbetet med brukarmedverkan och inflytande inom socialt arbete ska ha framgång. De där i nämnda förutsättningarna ligger i linje med DMO:s principer, utformning och erfarenheter.

I Socialstyrelsens kunskapsstöd *Delaktighet och inflytande i arbetet med genomförandeplaner* (2014) lyfts Delaktighetsmodellen fram som ett exempel på arbetssätt för ökad delaktighet.

I Socialstyrelsens lägesrapport *Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning* (2016) omnämnes DMO som en etablerad modell för brukarinflytande för att stärka en evidensbaserad praktik.

Litteratur:

Socialstyrelsen (2012). Metoder för brukarinflytande och medverkan inom socialtjänst och psykiatri – en kartläggning av forskning och praktik. Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2013). *Att ge ordet och lämna plats. Vägledning om brukarmedverkan och inflytande inom socialtjänst, psykiatri och miss-bruks- och beroendevård*. Publicerad februari 2013.

Socialstyrelsen (2014) *Delaktighet och inflytande i arbetet med genomförandeplaner*, Kunskapsstöd till verksamheter för personer med funktionsnedsättning.

Socialstyrelsen (2016). *Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning*. Lägesrapport.

Delaktighetsmodellens förväntade effekter:

Attitydförändring, bemötande

Ökad förståelse för varandras perspektiv och situation. Aktivt lyssnande och perspektivutbyte. Erfarenheter, maktfaktorer och rutiner blir synliggjorda och diskuterade. Lärandeprocess och gemensam kunskapsutveckling.

Demokrati och rättigheter

Enskilda brukare med svårigheter att göra sin röst hörd för att påverka sin situation kan tillsammans påverka. Dialogen ger kunskap om vad man kan påverka och hur. Deltagarna lär sig att föra fram sina synpunkter även i andra sammanhang, dvs. ökat självförtroende. Den demokratiska kompetensen stärks hos varje individ.

Maktutjämning

Maktbalansen underlättas genom den jämlika dialogen. Dialogen konkretiserar nya möjligheter för samarbete mellan brukare och personal. Ökat samförstånd mellan grupperna.

Delaktighetsmodellen Skåneteamet

Empowerment

Möjligheten att följa frågor från att de väcks till att omsätta dem i handling, ger en omedelbar erfarenhet av att ha påverkat. På sikt kan man avläsa effekter som rör brukarnas personliga utveckling mot mer självbestämmande. Stafettfrågorna kan över tid visa hur brukarnas upplevelse av delaktighet förändras genom det fokus som de ger frågorna. Möjlighet för intresserade brukare att utbilda sig till Brukarvägledare.

Gemensamt förbättringsarbete

DMO ökar möjligheterna för brukare och personal att tillsammans aktivt delta i förändringsarbete. Ett syfte är att stärka brukarnas möjligheter till samarbete i frågor som rör den gemensamma vardagen. Insamlad dokumentation från delaktighetsringor ger på sikt ledningen underlag för kvalitetsarbete och uppföljning av delaktighetsarbetet.

Kunskapsutveckling

Både brukare och personal delar sina erfarenheter och synpunkter med varandra för att nå gemensamma svar och avgöranden. På så sätt bidrar även brukarna till kunskapsutvecklingen som är grund för den evidensbaserade praktiken.